WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
Faksi: (09) 7740 2139
www.wwf.fi, www.panda.org

WWF *for a living planet*®

Maa- ja metsätalousministeriö
Luonnonvaraosasto
Osastopäällikkö Juha Ojala (juha.ojala@mmm.fi)
Ylitarkastaja Jussi Laanikari (jussi.laanikari@mmm.fi)
kirjaamo@mmm.fi

4.11.2013

Viite: **MMM lausuntopyyntö 21.10.2013 , Dnro 1958/13/2013**
ASIA: **WWF:n lausunto luonnoksesta MMM:n asetukseksi koskien poikkeusluvalla sallittavaa suden metsästystä poronhoitoalueen ulkopuolella metsästysvuosina 2013-2016**

WWF kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Susi on erittäin uhanalainen (EN) laji, jonka uhanalaisuuden ainoa syy ja ainoa uhka on pyynti[1]. Suomen susikannan hoitosuunnitelman (MMM 2005) mukaan tavoitteena on suden suotuisa suojelutaso. Poronhoitoalueella suden hoitosuunnitelman tavoitteena on myös turvata susien liikkuminen Suomen kautta Skandinavian ja Venäjän välillä.

Tuoreimman, helmikuussa 2013 tehdyn talvikanta-arvion mukaan koko Suomessa oli 120–135 sutta, ja kanta oli laskenut edellisestä talvesta. Kuten RKTL lausunnossaan toteaa, alkusyksyllä sillä ei ole käytettävissä kattavaa aineistoa susien esiintymisestä, joten se voi esittää (ennen seuraavaa talvikanta-arvioita) vain ”*alustavan ja huomattavaa epävarmuutta sisältävän lausunnon susien esiintymisestä ja lukumäärästä*”.

Poronhoitoalueen susikanta on häviävän pieni: helmikuussa 2013 RKTL arvioi koko alueen kannaksi 4-5 yksilöä, ja syksyisen epäluotettavamman arvion mukaan poronhoitoalueella on havaittu kaksi todennäköistä tai mahdollista susiparia sekä lisäksi Suomussalmen Murhisalossa neljä sutta.

Kannan pienenemisen lisäksi susikantamme geneettinen muuntelun on viime aikoina todettu huolestuttavasti vähentyneen[2], minkä takia susikantamme efektiivinen populaatiokoko on huomattavasti alhaisempi kuin laskentakannan koon perusteella voisi ajatella. Kannan koko sekä idästä tulevan täydennyksen ja geneettisen muuntelun väheneminen viittaavat siihen, että suden oikea uhanalaisuusluokitus Suomessa tällä hetkellä olisi äärimmäisen uhanalainen (CR). Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että susikannan suotuisasta suojelun tasosta ollaan kaukana niin efektiivisen populaatiokoon kuin levinneisyysalueenkin perusteella arvioituna.

---

[1] Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

[2] Jansson, E., Ruokonen, M., Kojola, I. and Aspi, J. (2012). Rise and fall of a wolf population: genetic diversity and structure during recovery, rapid expansion and drastic decline. Molecular Ecology, 21: 5178–5193.

Itse lajin suojelun lisäksi on myös muistettava, että sudella on tärkeä ekologinen rooli luonnon ravintoketjuissa, ja suden puuttuminen nykyisin käytännössä kokonaan Tunturi-Lapista on todennäköisesti tärkeä osatekijä mm. naalin äärimmäisen uhanalaiseen asemaan.

Lausunnolla olevassa asetusluonnoksessa maa- ja metsätalousministeriö esittää, että kunakin kolmena seuraavana metsästysvuonna poronhoitoalueen ulkopuolella olisi mahdollista myöntää poikkeuslupa 10 sellaiselle susiyksilölle, jotka aiheuttavat erityisen merkittäviä vahinkoja tai turvallisuusuhkaa. Sen sijaan poronhoitoalueelle ei esityksen mukaan asetettaisi lainkaan kiintiötä eli sudelle myönnettävien poikkeuslupien enimmäismäärää.

Poronhoitoalueen ulkopuolella esitetty kiintiö on susikannan kokoon nähden kestävällä tasolla. Sen sijaan poronhoitoalueen osalta lausunnolla oleva asetusehdotus on WWF:n näkemyksen mukaan jyrkästi ristiriidassa suden hoitosuunnitelmaan kirjatun suotuisan suojelun tason tavoitteen kanssa ja vaarantaa myös hoitosuunnitelman tavoitteen turvata susien liikkuminen Skandinavian ja Venäjän välillä.

Poronhoitoalueella, ottaen huomioon alueen susikannan erittäin pieni koko, asetusehdotus voisi toteutuessaan merkitä pyyntilupaa jopa valtaosalle kaikista poronhoitoalueen susista. Luvallisen pyynnin lisäksi poronhoitoalueella esiintyy myös salametsästystä, jonka vaikutusta esityksessä ei oteta huomioon lainkaan. Lausunnolla oleva asetusluonnos merkitsisi käytännössä myös, että suden ei sallittaisi asettua ja lisääntyä poronhoitoalueella lainkaan.

MMM:n esityksen mukaan kiintiötä poronhoitoalueelle ei asetettaisi, koska ”*poronhoitoalueella liikkuvien, reviiriä muodostamattomien susien määrään vaikuttaa Venäjältä ja alueen eteläpuolelta saapuvien yksilöiden määrä, missä voi vuodenaikaisesti olla suurtakin vaihtelua.*” Tämä on WWF:n mielestä kestämätön ja epärelevantti perustelu olla asettamatta kattoa poikkeuslupien määrälle poronhoitoalueella. Tilanteessa ei ole mitään oleellista muutosta aikaisempiin vuosiin, paitsi että Venäjältä saapuvien susien määrän on osoitettu vähentyneen[3] merkittävästi.

Susi kiistatta aiheuttaa porohoitoelinkeinolle tappioita ja haittaa, erityisesti poronhoitoalueen eteläisimmissä osissa. Yhteiskunnan on korvattava aiheutuneet vahingot kohtuullisella tavalla, mutta suden vakituinen esiintyminen ja lisääntyminen tulee sallia poronhoitoalueellakin ainakin Lapin suurilla luonnonsuojelualueilla. Tarvittaessa poronhoitoalueen sisälle on perustettava vyöhykkeitä tai alueita, joilla hoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttaminen turvataan.

Suurpetojen ja poronhoidon väliseen konfliktiin on haettava muita, kestävämpiä ratkaisuja kuin suurpetojen hävittäminen. WWF:n mielestä tehokkain ja tärkein toimenpide suurpetojen suojelun ja poronhoitoelinkeinon yhteensovittamiseksi on siirtyä suurpetojen aiheuttamien porotappioiden korvaamisessa niin reviiripohjaisen malliin, jossa korvaus maksetaan alueella elävien ja lisääntyvien suurpetojen määrän ja poikastuoton mukaan. Tällainen järjestelmä on jo käytössä maakotkalla, ja se on toiminut hyvin.

[3] Jansson, E., Ruokonen, M., Kojola, I. and Aspi, J. (2012). Rise and fall of a wolf population: genetic diversity and structure during recovery, rapid expansion and drastic decline. Molecular Ecology, 21: 5178–5193.

Lisäksi WWF haluaa huomauttaa, että asetuksen taustamuistiossa on harhaanjohtavasti esitetty, että Suomen susikannan hoitosuunnitelman mukainen vähimmäistavoite olisi 20 pentuetta. Hoitosuunnitelman mukaan Suomessa tulisi olla 20 lisääntyvää paria, jotta varmistettaisiin efektiivisen populaatiokoon pysyminen yli viidessäkymmenessä edellyttäen että susien migraatio Venäjän Karjalan populaatioista säilyy ennallaan (eli ennen vuotta 2005 vallinneessa tilanteessa). Sen jälkeen susien saapuminen Suomeen Venäjältä on kuitenkin todistetusti suuresti vähentynyt, ja susikantamme geneettisen muuntelun on todettu huolestuttavasti vähentyneen[4]. Mikäli muuttajien määrä vähentyy – kuten nyt on käynyt –, tulisi hoitosuunnitelman mukaan pesiviä pareja olla yli 25. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen uusimman arvion mukaan Suomessa arvioidaan olevan 15–21 susipentuetta, mukaan lukien Suomen että Venäjän rajalaumat. Näin ollen susikantamme on selvästi alle hoitosuunnitelman asettaman, populaatiogeneettisin perustein määritellyn vähimmäiskoon.

Edelleen muistiossa todetaan, että ”*hoitosuunnitelman mukainen vähimmäistavoite … on mahdollista saavuttaa poronhoitoalueen ulkopuolisen Suomen alueella, jossa on riittävästi elintilaa vähimmäistavoitteen suuruiselle susikannalle siten, että myös vahingot siellä pysyvät kohtuullisina*.” Tämä on toki mahdollista kannan koon osalta, mutta se ei yksin riitä nostamaan suden suojelua suotuisalle tasolle: suotuisan suojelun taso tarkoittaa myös, että lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene.

Jos susi hävitetään lisääntyvänä lajina poronhoitoalueelta eli pohjoisimmasta kolmasosasta Suomea (joka on lajin alkuperäistä levinneisyysaluetta), on sen luontainen levinneisyysalue WWF:n näkemyksen mukaan epäilemättä pienentynyt merkittävästi, jopa kokonaisien kasvillisuusvyöhykkeiden verran. Suomen susikannan hoitosuunnitelman mukaan tavoitteena ”ei ole lisätä poronhoitoalueen susikantaa”, mutta edellä mainitusta syystä WWF:n mielestä tämä ei voi tarkoittaa, että susikanta voidaan hävittää alueelta.

[4] Jansson, E., Ruokonen, M., Kojola, I. and Aspi, J. (2012). Rise and fall of a wolf population: genetic diversity and structure during recovery, rapid expansion and drastic decline. Molecular Ecology, 21: 5178–5193.

WWF:n esitykset

- **Poronhoitoalueen eteläpuolella ehdotettu korkeintaan 10 yksilön kiintiö on alueen susikantaan nähden hyväksyttävällä tasolla**, kun luvat kohdennetaan todennetusti erityistä vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin ja kun muu ihmisen suoraan aiheuttama kuolleisuus (mm. poliisilain nojalla myönnettävät suden tappoluvat ja julki tulleet salametsästystapaukset) vähennetään kiintiöstä.

- **Poronhoitoalueelle on asetettava suurin sallittu suden pyyntikiintiö, joka perustuu alueen kantaan suhteutettuun kestävään verotukseen**. Kiintiössä on otettava huomioon myös kaikki muu ihmisen aiheuttama poistuma, erityisesti salametsästys.

- **Suden vakituinen esiintyminen ja lisääntyminen tulee sallia myös poronhoitoalueella, ainakin muutamilla Lapin suurilla luonnonsuojelualueilla**. Tarvittaessa suden hoitosuunnitelmaa on täsmennettävä perustamalla poronhoitoalueen sisälle vyöhykkeitä tai alueita, joilla hoitosuunnitelman tavoitteiden ja suden suotuisan suojelun tason saavuttaminen turvataan.

- Poronhoitoalueella suden ja muiden suurpetojen suojelun ja poronhoitoelinkeinon yhteensovittamiseksi on kiireesti ryhdyttävä tehokkaisiin toimenpiteisiin, joista WWF:n mielestä tärkein on **alkaa valmistella siirtymistä suurpetojen aiheuttamien porotappioiden korvaamisessa ns. reviiripohjaisen malliin, jossa korvaus maksetaan alueella elävien ja lisääntyvien suurpetojen määrän ja poikastuoton mukaan**.

- Kunnollista **viranomaisselvitystä suurpetojen laittomasta pyynnistä ei Suomessa** ole edelleenkään tehty, mikä on WWF:n mielestä osoitus siitä, että todettuun ongelmaan ei hallinnon tasolla ole haluttu puuttua. Tällaisen selvityksen tekemisillä on kiire mm. tulevien vuosien pyyntikiintiöpäätösten pohjaksi.

WWF Suomi

Jari Luukkonen
suojelujohtaja

Petteri Tolvanen
ohjelmapäällikkö